

Miljökammaren FSC

Endast med e-post: Enligt sändlista

Stockholm den 11 juni 2021

Angående: Synpunkt på Sveaskogs planer om BAG i Tillväxtpark Undersvik från miljökammaren FSC (mail 2021-06-01)

Syfte för Sveaskog att arbeta med behovsanpassad gödsling (BAG) är att:

- Öka skogens tillväxt och kolinbindning genom BAG på ett begränsat urval av lämpliga marker som ett led i att bidra till omställningen till ett fossilfritt och hållbart samhälle.
- Bidra med underlag till Skogsstyrelsen för bedömning av om BAG kan bli en beprövad skogsskötselmetod. Som utgångspunkt för detta arbete används miljöanalysen som genomfördes av SLU 2009. Effekterna på landskapsnivå bedömdes bli acceptabla om 5% av skogsmarksarealen skulle skogsodlas med BAG*), men behov av mer kunskap identifierades bland annat avseende eventuellt näringsläckage ur ett landskapsperspektiv.
- Inrätta Tillväxtpark Undersvik (totalt 1600 ha). Kunskap och erfarenheter från mer än 20 års försöksverksamhet med BAG på beståndsnivå används för att testa gränser på landskapsnivå utöver vad som blir aktuellt i praktisk drift. Arbetet genomförs som samarbetsprojekt med forskare**).
- Driva projektet inom ramen för det strukturerade arbetssättet adaptivt skogsbruk med transparens och i dialog med olika intressenter lokalt och nationellt. Höja kunskapsnivån och utvärdera resultat för att möjliggöra utveckling av instruktioner och restriktioner för användande av BAG.
- Bereda forskare möjlighet att använda Tillväxtpark Undersvik som en gemensam arena för projekt inom olika forskningsområden.

*) De hittills utlagda försöken med BAG utgör ca en promille av Sveriges produktiva skogsmarksareal

***) Tioårigt samarbetsavtal med vetenskaplig ledare, professor Johan Bergh, Linnéuniversitetet, expert på BAG. Vattenprovtagningsprogram framtaget i samarbete med professor Hjalmar Laudon, SLU.

Nedan följer svar på de frågor som tillsändes Sveaskog 2021-06-01:

1. Dokumentation om det planerade gödslingsförsöket (omfattning, tidsplan m.m.) samt Sveaskogs riskbedömning

Den plan, inklusive bilagor, som successivt arbetats fram för arbetet med BAG i Tillväxtpark Undersvik biläggs detta mail som **Bilaga A**:

Plan för behovsanpassad gödsling (BAG) i Tillväxtpark Undersvik

- Bilaga 1: BAG på landskapsnivå för ökad kunskap
- Bilaga 2: Karta över Tillväxtpark Undersvik med produktiv skogsmarksareal och naturvårdsarealer
- Bilaga 3: Instruktion för utförande av BAG på Sveaskogs marker (inkl referenslista)
 - a. Bilaga a: Barrprovtagningens genomförande
 - b. Bilaga b: Program för vattenprovtagningsprogram 2020-
- Bilaga 4: Sveaskogs gödslingsinstruktion (konventionell gödsling)
- Bilaga 5: Gödslingskarta för BAG och konventionell gödsling i Undersvik 2021
- Bilaga 6: Design av demoytor

Hantering av risker (se även punkt 2 och 4 nedan):

Utförandet anpassas till genomförd miljöanalys (SLU, 2009). Samtal med forskare från SLU, Skogforsk och Linnéuniversitetet) inklusive tecknat avtal (10 år) med professor Johan Bergh, som vetenskaplig ledare med mer än 20 års erfarenhet av försök med BAG.

Vattenprovtagningsprogram framtaget tillsammans med professor Hjalmar Laudon, SLU. Provtagning genomförs sedan juli 2020 (se Bilaga 3b i Bilaga A).

Separata seminarier innan och i samband med samråd med experter på Skogsstyrelsen (diskuterat bland annat hänsyn till eventuella boplatser för fåglar och privata vattentäkter inom området). Samrådsdokument med Skogsstyrelsen (inklusive yttrande från länsstyrelsen och samrådsbeslut från Skogsstyrelsen (beskriven hänsyn tagen inklusive dialog med markägare med privata vattentäkter inom aktuellt område), bifogas som Bilaga D-F (se nedan).

Tillväxtpark Undersvik ingår som ett projekt i Adaptivt skogsbruk för att säkra adaptivt arbetssätt med stor transparens och dialog med olika intressenter.

2. Dokumentation om de konsultationer som skett både lokalt och nationellt avseende försöket samt vilka synpunkter som lämnats och hur Sveaskog avser att beakta dessa

- Maj 2019: Info från SKS (Ringagård, Krekula, Drott) om SVL, Miljöbalken och Kulturmiljölagen relaterat till BAG, **Bilaga B**, samt inhämtat skrivningar från FSC-standarderna, främst 10.5.4 a) och b)
- Januari 2020: Kontakt med forskare på SLU, Skogforsk och Linnéuniversitetet om kunskapsläget avseende BAG inkl studier av Miljöanalys kopplat till BAG

(SLU), **Bilaga C**, från 2009 inklusive identifierade kunskapsluckor och förslag till vilken kunskap som ett kontrollerat, storskaligt försök på landskapsnivå skulle kunna bidra till. Börjat fundera på upplägg för att göra en väl avgränsad tillväxtpark i Undersvik Skogsbruksenheten tillsammans med RO Södra Norrland på Sveaskog.

- April 2020: Möte med Försöksparken i Asa för att erhålla kunskap om Tillväxtpark Asa, bl a erfarenheter från vattenprovtagningsprogram. Tecknat tioårigt avtal med professor Johan Bergh, Linnéuniversitetet, som vetenskaplig ledare för Tillväxtpark Undersvik.
- Maj 2020: Exkursion till Undersvik med Johan Bergh och Sveaskogs personal för att bedöma vilka objekt som skulle vara lämpliga att åtgärda med BAG. Studier av ålder och kvalitet på bestånd, avstånd till områden med höga naturvärden samt identifiering av vattenprovtagningspunkter (då studier av ev näringsläckage (i god tid före första BAG-åtgärd) identifierats som viktiga). Också ett tillfälle för Sveaskog att lära mer om BAG då Johan Bergh är en forskare med hög kompetens inom området. Professor Hjalmar Laudon anlitas för att ta fram vattenprovtagningsprogram (se bilaga 3B ovan) och hjälp med vattenanalyser och datalagring.
- Juli 2020: Månatligt vattenprovtagningsprogram påbörjas.
- Oktober 2020: Påbörjades identifiering av de 155 ha ungskogar som identifierats för gödsling i första fasen 2021.
- November 2020: Påbörjades resonemang kring hur tillväxtmätningar i Undersvik ska genomföras (ännu ej helt beslutat var, men demoytor kommer läggas ut i ungskog med gran resp tall och lärk (gödslat/ogödslat) längs vägar för att möjliggöra besök för att bedöma upplevelser.
- Januari 2021: Konkreta resonemang om möjlighet att ta med BAG som det första projektet inom Adaptivt skogsbruk. Möte med Skogsstyrelsens experter om viktiga frågeställningar avseende BAG på landskapsnivå.
- Februari 2021: Påbörjat samråd med Skogsstyrelsen om upplägg (se BAG-plan ovan som kommunicerades), liksom börjat planera för workshops/träffar med olika intressenter och forskare. 22.2 Länsstyrelsen skickade yttrande angående eventuella boplatser i Undersvik, **Bilaga D**. 26.2 Kommunikationsdokument från Skogsstyrelsen med anledning av länsstyrelsens yttrande, **Bilaga E**.
- Mars 2021: Samrådsbeslut från Skogsstyrelsen 29.3, **Bilaga F** (beskrivet behov av hänsyn tagen inklusive dialog med markägare med privata vattentäkter).
- April 2021: WS med nationella intressenter (26.4) samt träff med lokala intressenter (27.4) inom ramen för adaptivt skogsbruk.
- Maj 2021: Forskar-WS (12.5) och erbjudit Tillväxtpark Undersvik som en arena för forskning. Påbörjat bearbetning av synpunkter och identifierade forskningsfrågor för tillväxtparken. Genomförande av första gödslingen 26-27 maj. Kontroll av genomförande och hänsynstagande enligt BAG-instruktion liksom Sveaskogs instruktion för konventionell gödsling.
- Juni 2021: Fortsatt bearbetning av synpunkter som kommit in genomförs av Sveaskog och Skogforsk. Efter hand kommer synpunkter inklusive kommentarer och åtgärder presenteras på hemsidan. Ytterligare WS planeras inom verksamhetsområden där de inbjudna inte hade möjlighet att närvara, alternativt där det bedöms behövas ytterligare kunskapsinhämtning.

3. Dokumentation om eventuellt godkännande av certifierare för detta försök och utifrån vilken grund godkännande har givits

Av svenska FSC-standarden (10.5.4a) framgår att FSC-certifierad mark kan upplåtas för forskning som bedrivs av universitet, högskolor, forskningsinstitut eller myndigheter vid användning (i det här fallet utveckling) av oprövade metoder. Det har tecknats ett tioårigt avtal med vetenskaplig ledare, vattenprovtagningsprogram är framtaget och påbörjat tillsammans med SLU. Diskussioner har skett med Skogsstyrelsen vid flera tillfällen, såväl vid seminarier som samråd, inklusive samtal med flera av Skogsstyrelsens experter. Med detta som grund bedömer Sveaskog att arbetet är att jämställa med att marken upplåtits för forskning.

Om certifikatsinnehavaren vill använda en oprövad metod som skulle kunna medföra avsevärd negativ påverkan på människa eller miljö ska 10.5.4b tillämpas. Sveaskog har bedömt att risken för avsevärd negativ påverkan inte förelåg med tanke på det grundliga förarbete och med den vetenskapliga expertis som anlåtats för att höja kunskapen inom området. Att arbetet dessutom hanteras som ett projekt inom processen adaptivt skogsbruk innebär att projektet bedrivs adaptivt och med transparens.

4. Dokumentation ifall Sveaskog har ansökt om dispens hos Skogsstyrelsen för gödslingsförsöket då det strider mot nuvarande Skogsvårdslag

Diskussioner med Skogsstyrelsen har skett vid flera tillfällen, se ovan. I dokument från Skogsstyrelsen (se Bilaga B)) framgår att det för mark som används för skoglig försöksverksamhet, t ex genom avtal mellan forskningsorganisation och Sveaskog inte behövs någon ansökan om undantag för åtgärder som omfattas av ett generellt undantag från reglerna i Skogsvårdslagen. Däremot ska samråd med Skogsstyrelsen avseende gödning genomföras enligt Miljöbalken. Professor Johan Bergh, Linnéuniversitetet, är vetenskaplig ledare för arbetet (10-årigt samarbetsavtal tecknat) och vattenprovtagningsprogram är framtaget i nära samarbete med professor Hjalmar Laudon, SLU.

Ett seminarium hölls den 22 januari med utgångspunkt i miljöanalysen som genomfördes av SLU 2009. Skogsstyrelsens experter inkom också med ytterligare synpunkter på kunskapsluckor vilka också lyfts på senare workshops. Samråd om gödningen (såväl BAG som konventionell gödning i Undersvik) har genomförts separat och även här genomfördes ett extra möte där personal från RO och skogsbruksenhet på Sveaskog liksom tillsynspersonal och områdesexperter på Skogsstyrelsen deltog. Yttrande, kommunikationsdokument inkl samrådsbeslut från Skogsstyrelsen har erhållits (se Bilaga D-F) och beskrivet behov av hänsyn inför genomförandet är tagen inklusive dialog med markägare med privata vattentäkter.

5. Dokumentation ifall Sveaskog har informerat FSC Sverige om detta försök inklusive riskbedömning

Information till FSC och många nationella intressenter har endast gått ut via inbjudan till workshop med intressenter som genomfördes 26 april inom ramen för Adaptivt skogsbruk. Eftersom uppstarten med projektet i adaptivt skogsbruk blev något försenat blev också detta möte senare genomfört än vad som var önskvärt. I inbjudan hänvisades till hemsida med information om plan för åtgärden i Tillväxtpark Undersvik (i princip den

information som presenteras i Bilaga A). På hemsidan presenteras löpande vad som görs inom projektet inklusive kommentarer och planerade åtgärder.

6. Planer hos Sveaskog att anlägga fler försök med intensiva metoder som inte är förenliga med lagstiftning eller FSC-standarderna

Sveaskog har höga ambitioner för såväl ökad tillväxt och klimatnytta som att ytterligare utveckla biologisk mångfald på Sveaskogs marker.

För att öka tillväxten avser Sveaskog arbeta bland annat med metoder som finns med i Skogsstyrelsens rapport Skogsskötsel med nya möjligheter (2019). I de fall det bedöms finnas behov att öka kunskapen innan praktisk tillämpning är Sveaskog öppna för att bidra till kunskapsutveckling på olika sätt.

Stockholm dag som ovan

Fredrik Klang
Skogsbrukschef Sveaskog

Sändlista:

Peter Roberntz <Peter.Roberntz@wwf.se>
Stefan Adolfsson <stefan1.adolfsson@gmail.com>

Kopia:

Julia LENKKERI <julia.lenkkeri@bureauveritas.com>
FSC Sverige <kontakt@se.fsc.org>
Henrik Von Stedingk <h.stedingk@se.fsc.org>
"Berg, Robert" <robert.berg@storaenso.com>
Anja Fjellgren Walkeapää <anja@sapmi.se>
"anneli.sandstrom" <anneli.sandstrom@skogscertifiering.se>
Eje Andersson <eje.andersson47@gmail.com>
Eva Mattsson <e.mattsson@se.fsc.org>
Isak Lodin <isak.lodin@wwf.se>
Jan Linder <janlinder48@gmail.com>
jan-olof <jan-olof.gs@telia.com>
"Brorsson Jens, Skog" <Jens.Brorsson@billerudkorsnas.com>
Roger Johansson <roger.johansson@gsfacket.se>
"Rahm, Tomas" <tomas.rahm@sodra.com>
Johansson Olof <Olof.Johansson@sveaskog.se>
Matses Per <Per.Matses@sveaskog.se>
Gålnander Helena <helena.galnander@skogforsk.se>